

Kommunikation för döva och hörselskadade elever med intellektuell funktionsnedsättning

I ämnesområdet kommunikation ingår svenskt teckenspråk, svenska, modersmål och engelska. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att kunna kommunicera på olika sätt ökar förutsättningarna för delaktighet i vardagen och i samhället.

Syfte

Undervisningen inom ämnesområdet kommunikation ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i att kommunicera med andra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla svenskt teckenspråk och utifrån sina individuella förutsättningar tal samt andra former för kommunikation, så att de får tilltro till sin förmåga att kommunicera och uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sitt språk och sitt självbestämmande.

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att delta i, ta emot och tolka olika former av kommunikation. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika verktyg för kommunikation kan användas. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förståelse av tecken, ord och begrepp samt förmågan att läsa, skriva och delta i skriftspråkliga aktiviteter. I undervisningen ska eleverna få möta och uppleva olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande. Därigenom får eleverna förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker information från olika källor. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar för ökad självständighet.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera på svenskt teckenspråk och svenska. Elever med annat modersmål än svenskt teckenspråk eller svenska ska också ges möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera på modersmålet. Undervisningen ska på så sätt bidra till att eleverna utvecklar sin identitet och sin flerspråkighet. Alla elever ska även få möta det engelska språket i olika sammanhang.

Undervisningen i ämnesområdet kommunikation ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att uttrycka sig och kommunicera i olika sammanhang,
- förmåga att tolka olika texter och andra former av kommunikation, och
- förmåga att söka information från olika källor.

Centralt innehåll

I årskurs 1– 4

Samspela, samtala, avläsa, läsa och skriva

- Kommunikation i olika sammanhang. Kroppsspråk, tecken, ord och andra former för kommunikation. Att uttrycka känslor och avsikter samt att tolka andras uttryck.
- Grundläggande strukturer för kommunikation. Turtagning samt att initiera och avsluta samspel eller samtal.
- Kommunikationsverktyg. Hur de kan användas för att förstärka elevens kommunikation.
- Bokstavsformer och handalfabetet, utifrån elevens erfarenhet och intresse. Strategier för att avläsa, avkoda och förstå enkla ord och fraser.
- Kommunikation om innehållet i olika texter.
- Strategier för att skriva enkla ord.
- Språkliga strukturer, till exempel gemener och versaler.

Texter

- Tecken- och ordlekar.
- Olika typer av teckenspråkiga texter.
- Skönlitteratur för barn. Sångtexter, bilderböcker och sagor.
- Sakprosatexter för barn. Beskrivande och förklarande texter.
- Texter som kombinerar ord och bild samt texter i digitala miljöer för barn.

Informationssökning

- Informationssökning i några källor och vardagssituationer, till exempel scheman och symboler.

Engelska

- Engelska ord i bekanta och elevnära sammanhang.

I årskurs 5– 7

Samspela, samtala, avläsa, läsa och skriva

- Kommunikation i olika sammanhang och miljöer. Kroppsspråk, tecken, ord och andra former för kommunikation. Att uttrycka känslor och avsikter på olika sätt samt att tolka andras uttryck. Att ställa frågor, svara och ge kommentarer.
- Grundläggande strukturer för kommunikation. Turtagning samt att initiera, upprätthålla och avsluta samspel eller samtal.
- Kommunikationsverktyg. Hur de kan användas för att förstärka elevens kommunikation.
- Möjligheter och risker vid kommunikation i digitala medier.
- Bokstavsformer och handalfabetet, utifrån elevens erfarenhet och intresse. Strategier för att avläsa, avkoda och förstå enkla ord, fraser och meningar.

- Kommunikation om innehållet i olika texter.
- Strategier för att skriva enkla ord och meningar.
- Att skriva för hand och med digitala verktyg.
- Språkliga strukturer, till exempel ords böjningsformer.

Texter

- Tecken- och ordlekar.
- Olika typer av teckenspråkiga texter.
- Skönlitteratur för barn och unga. Sångtexter, bilderböcker, kapitelböcker, sagor och myter.
- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter.
- Texter som kombinerar ord och bild samt texter i digitala miljöer.

Informationssökning

- Informationssökning i olika elevnära källor, till exempel i scheman, i instruktioner och på webbplatser för barn och unga.

Engelska

- Engelska ord och fasta språkliga uttryck i bekanta och elevnära sammanhang.
- Engelska i digitala medier, till exempel för att söka kulturupplevelser.

I årskurs 8– 10

Samspele, samtala, avläsa, läsa och skriva

- Kommunikation i olika sammanhang och miljöer. Kroppsspråk, tecken, ord och andra former för kommunikation. Att uttrycka känslor, avsikter, kunskaper och åsikter på olika sätt samt att tolka andras uttryck.
- Att ställa frågor, svara, ge kommentarer samt beskriva och berätta i olika sammanhang och med olika syften.
- Grundläggande strukturer för kommunikation. Turtagning samt att initiera, upprätthålla och avsluta samspele eller samtal.
- Kommunikationsverktyg. Hur de kan användas för att förstärka elevens kommunikation.
- Möjligheter och risker vid kommunikation i digitala medier.
- Bokstavsformer och handalfabetet, utifrån elevens erfarenhet och intresse. Strategier för att avläsa, avkoda och förstå enkla ord, fraser och meningar.
- Att kommunicera om och återge delar av innehållet i olika texter.
- Strategier för att skriva enkla ord och meningar.
- Att skriva för hand och med digitala verktyg.
- Språkliga strukturer, till exempel tecken- och ordföljd samt meningsbyggnad.

Texter

- Tecken- och ordlekar.
- Olika typer av teckenspråkiga texter.
- Skönlitteratur för ungdomar. Sångtexter, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Sakprosatexter för ungdomar. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter.
- Texter som kombinerar ord och bild samt texter i digitala miljöer.

Informationssökning

- Informationssökning i olika källor, till exempel i tidningar och söktjänster på internet.

Engelska

- Engelska ord, fraser och fasta språkliga uttryck i bekanta och elevnära sammanhang.
- Ungdomskultur i olika sammanhang där engelska används, till exempel i digitala medier.

Kriterier för bedömning av kunskaper

Kriterier för bedömning av grundläggande kunskaper i slutet av årskurs 10 (efter elevens förutsättningar)

Eleven **kommunicerar** om elevnära ämnen och **initierar och avslutar** kommunikationen. Eleven uttrycker avsikter och tolkar andras uttryck samt **deltar i att kommentera, beskriva och berätta** i olika sammanhang. Eleven **deltar i skrivrelaterade aktiviteter**.

Eleven **deltar i läsrelaterade aktiviteter**. Eleven **reagerar igenkännande** på och **deltar i kommunikation** om innehållet i olika texter.

Eleven **deltar i att söka** elevnära information från olika källor.

Kriterier för bedömning av fördjupade kunskaper i slutet av årskurs 10 (efter elevens förutsättningar)

Eleven **samtalar** om elevnära ämnen och **initierar, upprätthåller och avslutar** samtalet. Eleven uttrycker avsikter och tolkar andras uttryck samt **kommenterar, beskriver och berättar** i olika sammanhang och med **olika syften**. Eleven **skriver** kända ord.

Eleven **avläser och läser** ord, enkla fraser och meningar. Eleven **visar förståelse** av och **kommunicerar** om innehållet i olika texter.

Eleven **söker** elevnära information och **information om samhället** från olika källor.